

ЗНАЧЕННЯ ПАЙДЕЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ

Рожнова Тетяна Євгенівна – кандидат педагогічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, м. Київ

Анотація. У статті здійснено теоретичний аналіз особливостей організації освітнього процесу у закладі вищої освіти в умовах європейського простору. Підняті проблеми, які виникають під час організації освітнього процесу в умовах воєнного стану. Розглянуто поняття «пайдея» та місце пайдеї в організації освітнього процесу у закладі вищої освіти в умовах європейського простору.

Ключові слова: пайдея, освітній процес, заклад вищої освіти, європейський простір.

Abstract. The article provides a theoretical analysis of the peculiarities of organizing the educational process in a higher education institution within the context of the European space. The issues that arise during the organization of the educational process under conditions of a state of war are addressed. The concept of "paideia" and its place in organizing the educational process in a higher education institution within the context of the European space are examined.

Keywords: paideia, educational process, higher education institution, European space.

Актуальність проблеми. Повномасштабна війна, суттєво обмежила можливість здобувачів вищої освіти фізично відвідувати заклади вищої освіти і тим самим підштовхнули науково-педагогічних працівників до пошуку нових форм та форматів організації освітнього процесу. Також, особливої уваги набуває організація виховної роботи здобувачів вищої освіти, тому ми вирішили підняти питання щодо значення пайдеї в організації освітнього процесу, а оскільки курс спрямований закладів вищої освіти на євроінтеграцію, тому вибір статті саме було визначено в цьому напрямку.

Метою статті є здійснення теоретичного аналізу організації освітнього процесу в закладі вищої освіти у ЗВО в умовах європейського простору.

Результати. Проблеми організації освітнього процесу в умовах європейського простору потребує аналізу базових понять: «освітній процес», «заклад вищої освіти», «європейський простір», «пайдея».

У Законі України «Про освіту» дається визначення «освітній процес — система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості, шляхом формування та застосування її компетентностей» (Ст. 1. ЗУ «Про освіту») [1].

Також у цьому ж законі дається визначення закладу вищої освіти - «окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей [1].

Поняття «пайдеї» трактується різними науковцями по різному. Шейко В. у підручнику «Культурологія» стверджує, що термін «пайдея» має дві інтерпретації. Перша: це безпосереднє виховання, навчання дитини. У ширшому значенні: освіченість, освіта, культура. У цьому терміні виражена не тільки ідея зв'язку освіти з вихованням, але й ідея глибокого контакту виховання та навчання, набуття стійких навичок. Усе це максимально досягається в мистецтві («техне»). Цей зв'язок стає найбільш відчутним тоді, коли йдеться про політичне мистецтво – навичку, необхідну кожному повноправному громадянину поліса. Саме «ремісничий» бік грецької пайдеї свідчить про інтелектуалізм античної культури й рівень освіченості. Людина, що опанувала певні навички, вважається «знавцем». Знання стає критерієм оцінювання поведінки (Ахілл, «як лев, про лють лише мислить», а страшний циклоп Поліфем «ніякого не відав закону»); Друга: термін відкриває перед сучасною людиною естетичні основи античності, де освіта й культура завжди предметні, безпосередньо речовинні, «тілесні» (А. Ф. Лосев). Греки створили унікальну систему освіти, у якій формувався не професіонал у певній сфері, а людина як особистість з визначеними ціннісними орієнтаціями. Безсумнівно, у цій спрямованості на людину й полягає гуманістичне значення античного розуміння культури, основа якого – людина як ідеал, ланка культурного процесу.

Сьогодні, коли росія намагається знищити українську культуру, традиції, народ, ми, як ніколи повинні акцент покласти в системі вищої освіти на студента, як особистість з національними цінностями та переконаннями. Тому саме в організації освітнього процесу питанню виховання на національній культурі, ми звертаємо увагу на досвід європейських країн, які саае питанню формування людини, як особистості з визначеними ціннісними орієнтирами, приділяють значну увагу.

За 2022 рік доведено, що змішане навчання є одним із основних напрямів управління закладами освіти в умовах війни, а дистанційні технології освітнього процесу ми розглядаємо як природний етап еволюції традиційної системи освіти від дошки з крейдою до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки до електронної, від звичайної аудиторії до віртуальної аудиторії [3]. Також, слід акцентувати увагу на те, що виховний процес також носить характер дистанційної форми.

Упродовж короткого часу в Україні було сформовано засади інституційно-правового регулювання освітньої сфери на період дії воєнного стану. Таке регулювання здійснюється в межах і відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII (зі змінами та доповненнями), Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 64/202210, затвердженого Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX, а також згідно з іншими нормативно-правовими актами України [4].

Підготовка здобувачів вищої освіти в Навчально-науковому інституті менеджменту та психології (далі ННІМП) ДЗВО «Університет менеджменту освіти» за ОПП та ОНП, спрямована на підготовку всебічно розвиненої особистості, здатної до вибору індивідуальної освітньої траєкторії, навчання впродовж усього життя, розвиток професійної кар'єри, підприємництва й самозайнятості, яка здобула освітні та професійні компетентності відповідно до її інтересів, здібностей, можливостей, потреб національної економіки та суспільства. Мета освітнього процесу в ННІМП в умовах Європейського простору вищої освіти (далі – ЄПВО) – підготовка конкурентоспроможних фахівців для забезпечення розвитку та набуття ними необхідних загальних та фахових компетентностей відповідно до рівнів Національної рамки кваліфікацій (далі - НРК), а також

можливостей для особистісного розвитку. Освітній процес в ННІМП базується на принципах активізації мобільності студентів і науково-педагогічних кадрів; підготовки молоді до активного життя в демократичному суспільстві, закладення основ для реалізації їх професійної кар'єри й особистісного розвитку [5]. А отже, ми можемо стверджувати, що пайдея має місце для організації освітнього процесу здобувачів вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. Архів оригіналу за 12 жовтня 2017. Прочитовано 12 жовтня 2017. URL: <https://web.archive.org/web/20171016183506/http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/tt1001>
2. Шейко В. М. «Культурологія». Режим доступу: [URL: <https://subj.ukr-lit.com/kulturologiya-shejko-v-m-3-2-pajdeya-yak-proces-formuvannya-kulturnosti/>].
3. Савлюк С. Управління закладами загальної середньої освіти в умовах упровадження технологій дистанційного навчання. /Світлана Савлюк/ Електронне наукове фахове видання «Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка». Випуск 9(17), 2020. URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/271/245>.
4. Освіта України в умовах воєнного стану. Інформаційно-аналітичний збірник. МОНУ, Інститут освітньої аналітики. К.: 2022., 358 с.. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2022/Mizhn.serp.n.ped.nauk-prakt.konferentsiya/Inform-analityc.zbirn-Osvita.Ukrayiny.v.umovakh.voyennoho.stanu.22.08.2022.pdf>.
5. Рожнова Т. Є. Управління ЗЗСО в умовах змішаного навчання. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка, 14 (27). Retrieved із <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/513>.